

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

नेपाल प्रशासन सेवा, पाँचौ तह (अप्राविधिक तर्फ) का पद (प्रदेश/स्थानीय तह) को खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा प्रणाली (योजना)

पाठ्यक्रमको रूपरेखा: संयुक्त र एकिकृत परीक्षा प्रणाली (Integrated & Unified Examination System) को आधारमा निम्नानुसारको हुनेछ।

भाग — १

लिखित परीक्षा (Written Examination):- प्रथम चरण पूर्णाङ्क:-१००
द्वितीय चरण पूर्णाङ्क:-२००

भाग — २

अन्तिम चरण (Final Examination) :- कम्प्यूटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क:-५०

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा:- प्रथम चरण (First Phase)

तालिका (१)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Knowledge & General Mental Ability Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective): बहुविकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Questions)	५० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट

२. लिखित परीक्षा:- द्वितीय चरण (Second Phase)

तालिका (२)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
द्वितीय	समसामयिक अध्ययन र सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन (Contemporary Studies & Public Service Management)	१००	४०	विषयगत (Subjective): छोटो र लामो उत्तर (Short & Long Answers)	१४ प्रश्न × ५ अङ्क ३ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
तृतीय	सेवा-समूह सम्बन्धी (Service-Group related subject)	१००	४०	विषयगत (Subjective): छोटो र लामो उत्तर (Short & Long Answers)	सम्बन्धित पाठ्यवस्तुमा दिइए अनुसार	२ घण्टा ३० मिनेट

अन्तिम चरण — कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Computer Skill Test & Interview)

तालिका (३)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Interview)	४०	मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्यः

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणालीको आधारमा अप्राविधिक तर्फ प्रशासन र लेखा समूहको लागि लिखित परीक्षा (प्रथम चरण र द्वितीय चरण) तथा अन्तिम चरण (कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
२. तालिका (१) र तालिका (२) मा दिईएको अनुसारको लिखित परीक्षा माथि उल्लिखित सबै सेवाका सबै समूहको लागि अनिवार्य हुनेछ।
३. माथि उल्लिखित सेवाका सबै समूहको लागि प्रथम र द्वितीय पत्र/विषयको विषयवस्तु एउटै (Common) र अनिवार्य हुनेछ तर तृतीय पत्र सेवा समूह सम्बन्धी विषय सेवा समूह अनुसार फरक फरक हुनेछ।
४. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
६. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
७. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धितपत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ।
८. विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतकापत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधनभई हटाईएका वा थप गरी संशोधनभई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१०. प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
११. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase) मा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको शतप्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरण (Second Phase) को प्राप्ताङ्कहरू जोडि कूल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ।

१२. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
१३. लिखित परीक्षा र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति: —

प्रथमपत्रः—सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण

१. सामान्य ज्ञान

३० प्रश्न × २ अङ्क = ६० अङ्क

- १.१ ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी।
 - १.१.१ सौर्यमण्डलः सूर्य, ग्रह, उपग्रह, शिशुग्रह, उल्का, धूमकेतु/पुच्छे ताराहरू।
 - १.१.२ पृथ्वीः परिचय, उत्पत्ति र गति।
- १.२ विश्वको भूगोल — महादेश, महासागर, ध्रुव, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वतश्रृंखला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल, हिमताल, जलवायु, व्यापारिक वायु, मनसुन।
- १.३ नेपालको भूगोल
 - १.३.१ धरातलीय स्वरूपको किसिम, विशेषताहरू।
 - १.३.२ प्राकृतिक स्रोतहरूः किसिम, उपलब्धि र वर्तमान अवस्था।
 - १.३.३ भौगोलिक विविधता र जनजीवन।
 - १.३.४ नेपालमा पाईने हावापानीको किसिम र विशेषता। हावापानीको विविधताबाट उत्पन्न भएका आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप र जिविकोपार्जनमा विविधता।
 - १.३.५ गण्डकी प्रदेशमा भएका आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप र जिविकोपार्जनमा देखिएको विविधता।
- १.४ विश्वको इतिहास — म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्य क्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, रुसी/अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्राम; घटना, कारण र परिणामहरू।
- १.५ नेपालको इतिहास (प्राचीन कालदेखि हालसम्म)
 - १.५.१ किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल; सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था।
 - १.५.२ आधुनिक इतिहास; राजनीतिक घटनाक्रम, कारण र परिणामहरू।
- १.६ नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था
 - १.६.१ प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत।
 - १.६.२ सांस्कृतिक सम्पदाको किसिम, विशेषता, महत्व।
 - १.६.३ गण्डकी प्रदेशमा पाईने विशेष प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत।
- १.७ नेपालको आर्थिक अवस्था: विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत) र विकास योजना।
- १.८ विज्ञान प्रविधि र स्वास्थ्य: निम्नलिखित विषयमा सामान्य जानकारी
 - १.८.१ विज्ञान प्रविधिको विकासबाट मानव जीवनमा परेको प्रत्यक्ष प्रभाव।
 - १.८.२ जैविक प्रविधि, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र वैकल्पिक उर्जा।
 - १.८.३ क्रमविकाश र वंशाणु, स्वास्थ्य, रोग, खोप, खाद्य, पोषण, सरसफाई।
 - १.८.४ दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरू साबुन, प्लाष्टिक, रेसा, काँच, मल र किटनाशक औषधी।
- १.९ पारिस्थितिक पद्धति र वातावरण
 - १.९.१ पारिस्थितिक पद्धतिको परिचय र प्रकार तथा जीव भू-रासायनिक चक्र।
 - १.९.२ दिगो विकास, जैविक विविधता, दुर्लभ पशुपन्छी र वनस्पतिहरू, विश्वव्यापी उष्णता, जलवायु परिवर्तन, हरितगृह प्रभाव, ओजोन विनास, वातावरण, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बसोवास

(बैंसाईसराई)।

१.१० अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

१.१०.१ नेपालका छिमेकी देशहरू, तथा बेलायत, अमेरिका, जापान, आदिसँगको सम्बन्ध।

१.१०.२ संयुक्त राष्ट्रसंघ: अङ्ग, विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधिहरू।

१.१०.३ क्षेत्रीय संगठन: सार्क, बिमस्टेक, आसियान, युरोपियन संघ।

१.११ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत लगायत समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरू र महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी।

२. सामान्य बौद्धिक परिक्षण

२० प्रश्न × २ अङ्क = ४० अङ्क

२.१ शाब्दिक तार्किक परीक्षण:

बोध, शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ— डिकोडिङ, छोट्टिएका अक्षर/संकेत मिलाउने, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तार्किक विश्लेषण, श्रेणीक्रम (पंक्तिक्रम), भनाई र कारण, आगमन, निगमन, कार्य/अवस्थाको सिलसिला।

२.२ मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण:

अनुक्रम (श्रेणीक्रम), समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ, छोट्टिएका संख्या (अक्षर/संकेत) मिलाउने, साझा गुण, मेट्रिक्स, तथ्यांक व्याख्या, तथ्यांक जाँच (रुजु), अंकगणितीय तर्क/क्रिया सम्बन्धी, प्रतिशत, भिन्न, दशमलव, अनुपात, औसत, नाफा, नोक्सान, मिति/पात्रो, समय र काम।

२.३ अशाब्दिक तार्किक परीक्षण:

अनुक्रम, समरूपता, एकरूपता, वर्गीकरण, तार्किक चित्रात्मक विश्लेषण, भेन चित्र, मेट्रिक्स चित्र, त्रिभुज र वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, विन्दु स्थानरस्थिति, पानीमा देखिने आकृति, ऐनामा देखिने आकृति, अन्तर्निहित आकृति, चित्रको स्थानान्तरण।

समाप्त

प्रथमपत्र सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण विषयका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ। सामान्य ज्ञानमा यथासम्भव क्रमशः Level I का ६० प्रतिशत र Level II का ४० प्रतिशत प्रश्नहरू सोधिनेछ।

प्रथमपत्र	सामान्य ज्ञान											सामान्य बौद्धिक परीक्षण		
अङ्कभार	६०											४०		
एकाई	१. १	१. २	१. ३	१. ४	१. ५	१. ६	१. ७	१. ८	१. ९	१.१ ०	१.११	२. १	२. २	२.३
प्रश्न संख्या	१	२	४	१	२	४	३	३	३	२	५	६	८	६
जम्मा प्रश्न	(Level I =18 र Level II = 12) जम्मा ३०											२०		

Level I Questions

(चार विकल्पमात्र भएका सामान्य बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू)

Level II Questions

(चार भन्दा विकल्प बढि विकल्प हुन सक्ने तर चार विकल्पमात्र प्रदान गरिएका बहुवैकल्पिक स्वरूपका तर ठिक-बेठिक, जोडामिलाउने, खालि ठाउँ भर्ने, कारण र प्रभाव सम्बन्ध प्रश्नहरू, नमिल्दो छुट्याउने प्रश्नहरू)

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

अप्राविधिक तर्फका न्याय, परराष्ट्र, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, पाँचौ तहका पदको खुला
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

(In English)

PAPER I: - General Knowledge & General Mental Ability Test

1. General Knowledge 60 Marks

- 1.1 General information about the universe.
 - 1.1.1 The solar system: sun, planets, satellites, asteroids, meteors, comets
 - 1.1.2 The earth: introduction, origin and motion of the earth.
- 1.2 Geography of World - continent, ocean, pole, latitude, longitude, international date line, time, distance, mountains, deserts, earthquake, volcano, rivers, glaciers, lakes, climate, trade winds, monsoon.
- 1.3 Geography of Nepal
 - 1.3.1 Types and characteristics of physical features.
 - 1.3.2 Natural resources: types, achievement and existing scenario.
 - 1.3.3 Diversified geographical features and life.
 - 1.3.4 Types and characteristics climate of Nepal. Socio-economic activities and diversity in livelihood due to diversified climate.
- 1.4 History of the World - Magna Carta, Industrial revolution, French revolution, American war of independence, Russian/October revolution, First and Second World wars and Indian movement for independence; events, causes and effects.
- 1.5 History of Nepal (From ancient period till now)
 - 1.5.1 Social, economic and political conditions of Kiranti Period, Lichhavi Period and Malla Period.
 - 1.5.2 Modern history of Nepal notable political events, causes and consequences.
- 1.6 Social and cultural aspects of Nepal
 - 1.6.1 Customs, traditions, norms, values, religions, ethnicity, languages, cultures, arts, literature, music
 - 1.6.2 Type, characteristics and importance of cultural heritages.
- 1.7 Economic status of Nepal: Infrastructures of development (agriculture, industry, trade, tourism, transportation, communication, health, electricity) and development planning
- 1.8 Health, science and technology: General information about
 - 1.8.1 Direct impact of science and technology development in human life.
 - 1.8.2 Alternative energy, information communication technology and biotechnology.
 - 1.8.3 Evolution and heredity, health, diseases, vaccines, food, nutrition and sanitation.
 - 1.8.4 Materials used in daily life including soap, plastics, fibre, glass, fertilizers, insecticides / pesticides.
- 1.9 Ecosystem and environment
 - 1.9.1 Introduction and type of ecosystem, and bio-geo chemical cycle.
 - 1.9.2 Sustainable development, bio-diversity, rare flora and fauna, global warming, climate change, green house effect, depletion of ozone, environment, pollution, population, urbanization, settlement (migration).
- 1.10 International affairs and institutions
 - 1.10.1 Relations of Nepal with neighboring countries and other countries including Britain, America, Japan, etc.
 - 1.10.2 United Nations: bodies, specialized agencies and activities of the UNO.
 - 1.10.3 Regional organizations: the SAARC, BIMSTEC, ASEAN, EU.
- 1.11 Information on current affairs and events including political, social, economic, scientific, cultural, sports, books, prizes, arts, literature, music of national and international importance, and noted personalities and thinkers.

2. General Mental Ability Test (GMAT) 40 Marks

2.1 Verbal reasoning test:

Comprehension, vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, direction and distance sense test, logical reasoning, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action.

2.2 Quantitative (Numerical) reasoning test

Series/sequence, analogy, classification, coding, insert the missing character, common property, matrices, data interpretation, data checking, arithmetical reasoning/operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work.

2.3 Non-verbal reasoning test:

Series, analogy, symmetry, classification, analytical reasoning, Venn diagrams, figure matrix, construction of squares and triangles, figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, transposition of figures.

a) नेपालको श्रीलंका(Sri Lanka of Nepal)	1)दैलेखको दुल्लु(Dullu of Dailekh)
b) ज्वालामुखीको चिन्ह(Trace of Volcano)	2)कोशीटप्पु(Koshi Tappu)
c) स्वर्गद्वारी तीर्थस्थल(Swargadwari Pilgrimage)	3)मुस्ताङ(Mustang)
d) नेपालको मरुभूमि(Desert of Nepal)	4)प्युठान(Pyuthan)

कोड(Code)

A) a-2, b-4, c-3, d-1

B) a-2, b-1, c-4, d-3

C) a-3, b-4, c-1, d-2

D) a-4, b-3, c-2, d-1

सामान्य बौद्धिक परीक्षणका नमूना प्रश्नहरू (Sample Questions of General Mental Ability Test)

1. I, II, III, IV /V हरु मध्ये प्रत्येकको फरक फरक उचाई छ । II, V भन्दा मात्र अग्लो छ । III, I भन्दा होचो तर IV भन्दा अग्लो छ भने तीनीहरू मध्ये तेस्रो अग्लो को छ ?

Among I, II, III, IV and V, each has a different height. II is taller than only V. III is shorter than I but taller than IV. Who is third tallest among them?

- A) III B) IV C) II D) Data inadequate (जानकारी अपूर्ण)

2. दिइएको क्रम/श्रेणीमा प्रश्नचिन्ह (?) राखिएको ठाउँमा के हुन्छ ?

What will come at place of question mark (?) of the following series?

i) BA, ED, JI, ?, ZY

- A) OP B) PO C) PQ D) QP

ii) 1, 1, 4, 8, 9, (?), 16, 64

- A) 12 B) 24 C) 25 D) 27

3. दिइएका विकल्पहरू मध्येबाट छोट्टिएका संख्या पत्ता लगाउनुहोस्।

Find the missing number from the given response.

i)

1	7	9
2	1 4	?
3	1 0 5	1 1 7

- A)28 B)18 C)16 D)12

4. कुनै एक निश्चित कोड भाषामा MEDIUM लाई NDEHVL लेखिन्छ । त्यो कोड भाषामा MIDDLE लाई कसरी लेखिन्छ ?

In a certain code language MEDIUM is written NDEHVL. How is MIDDLE written in that code?

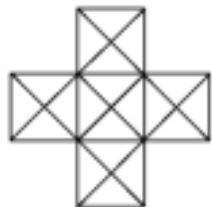
- A) NHEEMD B) NHECMD C) NHCEMD D) NHEEKD

5. तीन व्यक्तिहरू एकसाथ हिंड्न शुरू गर्दछन् र तीनीहरूको पाईलाको नाप क्रमशः 30 cm, 35 cm / 36 cm छ । प्रत्येक व्यक्तिहरूले पूर्ण पाइलाहरूमा समान दुरी पार गर्न कति न्यूनतम दुरी हिंड्नु पर्छ ? Three persons start walking together and their steps measure 30 cm, 35 cm and 36 cm respectively. What is the minimum distance each should walk so that each can cover the same distance in complete steps?

- A) 6 m 30 cm B) 12 m 60 cm C) 18 m 90 cm D) 3 m 15 cm

6. तल दिइएकोचित्रमा त्रिभुजहरूको(Triangles) कुल संख्या कति छ ?

What is the number of Triangles in the figure given below?

A)52

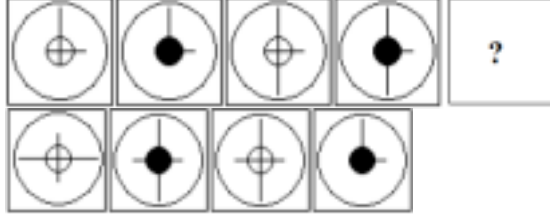
B)54

C)56

D)58

7. तल उल्लिखित प्रश्नको पहिलो लहरमा बायाँ देखि दायाँ सचित्र कोठाहरु निश्चित नियम अनुसार क्रमबद्ध रूपमा रहेका छन्। यसै नियम अनुसार दोस्रो लहरको कुन चित्रले पहिलो लहरको प्रश्न चिन्ह (?) भएको चित्रलाई प्रतिस्थापन गर्छ सो पत्ता लगाउनु होस्?

The elements of first line figures below are changing with a certain rule as we observe them from left to right. According to this rule, which of the following second line figure would replace the question mark (?) figure in the first line if the changes were continued with the rule?

A B C D

8. कुनै लाईन/लहरमा राम अगाडिबाट बीसौं स्थानमा छ तथा श्याम पछाडिबाट एकतीसौं स्थानमा छ। जबकि राम र श्यामको ठीक बीचमा कृष्ण छ। यदि श्याम भन्दा अगाडि लाईन/लहरमा राम छ र त्यस लाईन/लहरमा जम्मा 66 जना व्यक्तिहरु छन् भने राम र कृष्णको बीचमा कति जना व्यक्तिहरु छन्?

In a queue, Ram is twentieth position from the front and Shyam is thirty-first position from the end, while Krishna is exactly in between Ram and Shyam. If Ram is ahead of Shyam and there are 66 persons in the queue, how many persons are there between Ram and Krishna?

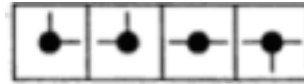
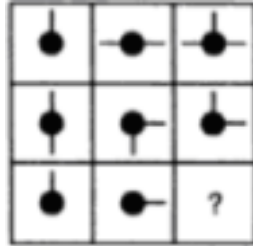
A)15

B) 14

C) 8

D) 7

9. दिईएको मेट्रिक्स पुरा गर्नुहोस . Complete the given matrix.

A B C D

10. सात (7)विषयहरुको अङ्कको औसत साठी (60)छ। यदि अगाडिका चार (4) विषयहरुको अङ्कको औसत त्रिसठी (63) र पछाडिका चार (4)विषयहरुको अङ्कको औसत पचपन्न (55)छ भने चौथो विषयको अङ्क कति छ ?

The average of marks of 7 papers is 60. The average of marks of the first 4 papers is 63 and the average of marks of the last 4 papers is 55. What are the marks of the fourth paper?

A) 52

B) 59

C) 59.33

D) Data inadequate (जानकारी अपूर्ण)

विषय:- कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)

पाठ्यक्रमको उद्देश्य:-

आजको वैज्ञानिक युगमा दैनिक जीवनमा आइपर्ने व्यावहारिक समस्या समाधानका लागि सूचना र संचार प्रविधिसँग परिचित र न्यूनतम ज्ञान, सीप र धारणा भएकोव्यक्ति हुन अपरिहार्यता रहेको छ। तसर्थ देश विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको निजामती कर्मचारी छनौट गर्दा आधारभूत कम्प्यूटर ज्ञान र सीप भएको व्यक्ति छनौट गर्नु उपयुक्त हुन्छ। त्यसमा सहायक पाँचौं पदमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई कम्प्यूटर सम्बन्धी गर्नुपर्ने सामान्य समस्याहरु हल गर्ने क्षमता हुन अनिवार्य देखिन्छ। त्यसैले अप्राविधिक तर्फका प्रशासन, सेवा, सहायक पाँचौं पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको द्वितीय चरणमा कम्प्यूटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा समावेश गरिएको हो।

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्यूटरसीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	५ अङ्क	५ मिनेट

Contents

1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशन:-

३. देवनागरी त्यउप्लन कर्षी त्भकत को लागि १५० शब्दहरुको एउटा त्भहत दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट - Correct Words/Minute _	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

२. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरुको एउटा त्भहत दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट - Correct Words/Minute _	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

Formula:

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) = $(\text{Total words typed} - \text{Wrong words}) / 5$

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौ तह (प्रदेश/स्थानीय तह) का
पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

समसामयिक अध्ययन र सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन
(Contemporary Studies & Public Service Management)

खण्ड (A) : 35 अङ्क Section (A) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. नेपालको भौगोलिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था

- १.१ भौगोलिक अवस्था/स्वरूप: किसिम र विशेषताहरू
- १.२ राजनीतिक भूगोल
- १.३ हावापानी र जलसम्पदा: स्थिति र महत्व
- १.४ वनसम्पदा: अवस्था र महत्व तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरू
- १.५ नेपालका प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति तथा गण्डकी प्रदेशमा विशेष रूपमा मनाइने प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति
- १.६ आर्थिक विकासका पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, रोजगार र पूर्वाधार तथा गण्डकी प्रदेशमा भएका आर्थिक विकासका मुख्य आधारहरू
- १.७ आर्थिक विकासका सम्बाहकहरू: सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र
- १.८ योजनावद्ध विकासक्रम र गण्डकी प्रदेशको चालु आवधिक योजनाको जानकारी
- १.९ जनसङ्ख्या व्यवस्थापन, शहरीकरण र बसाईसराई तथा गण्डकी प्रदेशमा शहरीकरण र बसाईसराईको अवस्था
- १.१० वातावरण व्यवस्थापन, जैविक विविधता, वातावरण प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र दिगो विकास
- १.११ ज्वलन्त विषयहरू: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, ऊर्जा संकट, सूचना प्रविधि र सामाजिक संजाल
- १.१२ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (B) : 35 अङ्क Section (B) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. संवैधानिक व्यवस्था र सरकार

२.१ नेपालको संविधान:

२.१.१ नेपालको संविधानका मूलभूत विशेषताहरू

२.१.२ मौलिक हक र कर्तव्य, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व

२.१.३ राज्यको संरचना र राज्य शक्तिको बाँडफाँड

२.१.४ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका

२.२ नेपालमा संघीयता, केन्द्रीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकार

२.३ नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य, नागरिक समाज र नागरिक चेतना ÷ शिक्षा

२.४ कानूनको अर्थ र महत्व

२.५ कानूनका स्रोतहरू र नजीर

२.६ कानूनी राज्यको अवधारणा र महत्व

२.७ समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

२.८ लोकतन्त्र र मानव अधिकार

२.९ सूचनाको हक र पारदर्शिता

२.१० विधुतीय सुशासन (E-governance)

२.११ सुशासन, सदाचार प्रवर्द्धन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

२.१२ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र, मतदाता, मतदान र निर्वाचन व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड (C) : 30 अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. सार्वजनिक सेवा संचालन एवं व्यवस्थापन

३.१ कार्यालय व्यवस्थापन

३.१.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व

३.१.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व

३.१.३ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम

३.१.४ कार्यालयमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को आवश्यकता र महत्व

३.२ लेखा प्रणाली र राजस्व प्रशासन

३.२.१ सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी

३.२.२ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणालीको जानकारी

३.२.३ जिन्सी सेस्ता प्रणाली, राजश्व सेस्ता प्रणाली र धरौटी सेस्ता प्रणाली

- ३.२.४ राजस्व प्रशासन (कर, भंसार, अन्तःशुल्क) गण्डकी प्रदेशको राजस्वको आधार र यसको परिचालन
- ३.२.५ सरकारी बजेट सम्बन्धी जानकारी
- ३.३ निजामती सेवा
 - ३.३.१ नेपालको निजामती सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू, सेवा सुविधा, आचरण, सजाय र वृत्ति विकास सम्बन्धी निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका व्यवस्थाहरू
 - ३.३.२ निजामती सेवामा जनशक्ति योजना, विकास र व्यवस्थापन
 - ३.३.३ प्रदेश र स्थानीय सेवा
- ३.४ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
 - ३.४.१ अर्थ र महत्व
 - ३.४.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका/माध्यमहरू
 - ३.४.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व
 - ३.४.४ गण्डकी प्रदेशमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने मुख्य निकाय, तरिका/माध्यमहरू र दायित्व

.....

द्रष्टव्यः उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मितिः —

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौ तह (प्रदेश/स्थानीय तह) का
पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III) : सेवा समूह सम्बन्धी
(नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूहको लागि)

खण्ड (A) : 35 अङ्क Section (A) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. कार्यालय संचालन र संगठनात्मक व्यवहार

- १.१ दर्ता, चलानी, फाइलिङ्ग, र पत्र व्यवहार
- १.२ टिपणी, प्रस्ताव र प्रतिवेदन लेखन
- १.३ जनसम्पर्क व्यवस्थापन
- १.४ सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापन
- १.५ बैठक व्यवस्थापन र निर्णय (माइन्स्यूट) लेखन
- १.६ गोष्ठी, कार्यशाला र सेमिनार व्यवस्थापन
- १.७ अभिलेख व्यवस्थापन
- १.८ मासिक प्रगति/वार्षिक प्रगति सम्बन्धी व्यवस्थापन
- १.९ जिन्सी सेस्ताको परिचय र महत्व
- १.१० माग फाराम, खरिद आदेश, दाखिला रिपोर्ट र जिन्सी खाता सम्बन्धी जानकारी
- १.११ कार्य विवरण र अधिकार प्रत्यायोजन
- १.१२ कार्यालय निरीक्षण र अनुगमन
- १.१३ प्रशासकीय कार्य फछ्र्यौट सम्बन्धी व्यवस्था
- १.१४ संगठनात्मक मान्यता (Norm) र मर्यादा प्रणाली (Status System)

खण्ड (B) : 35 अङ्क Section (B) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. प्रशासन तथा व्यवस्थापन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरू
- २.२ सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन
- २.३ निजामती कर्मचारीको नियुक्ति, काज, सरुवा, बढुवा, बिदा, आचरण, अवकाश र विभागीय सजाय

- २.४ संगठनको परिचय, उद्देश्य, स्वरूप र संगठनका आधारहरू
- २.५ देहायका संगठनको परिचय तथा कार्यहरू
- २.५.१ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग
- २.५.२ महालेखा परीक्षकको कार्यालय
- २.५.३ लोक सेवा आयोग
- २.५.४ प्रदेश लोक सेवा आयोग, गण्डकी प्रदेश
- २.५.५ निर्वाचन आयोग
- २.५.६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
- २.५.७ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
- २.५.८ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
- २.५.९ प्रदेश सभा सचिवालय, गण्डकी प्रदेश
- २.६ व्यवस्थापनको परिचय, अवधारणा, उद्देश्य, क्षेत्र र कार्यहरू
- २.७ नेतृत्व, निर्णय, उत्प्रेरणा र मनोबल
- २.८ नियन्त्रण र समन्वयको आवश्यकता र महत्व
- २.९ समूह गतिशिलता
- २.१० संगठनात्मक परिवर्तन र विकास
- २.११ समय व्यवस्थापनको महत्व

खण्ड (C) : 30 अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- ३.१ नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली
- ३.२ प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली (गण्डकी प्रदेश)
- ३.३ स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.४ स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८
- ३.५ सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ तथा गण्डकी प्रदेश सुशासन ऐन, २०७६
- ३.६ सार्वजनिक खरिद र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.७ सूचनाको हक तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.८ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.९ विपत जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.१० सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money laundering) निवारण अवधारणा र अभ्यास तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.११ गण्डकी प्रदेश सभा नियमावली

द्रष्टव्यः उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौ तह (प्रदेश/स्थानीय तह) का पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III): सेवा समूह सम्बन्धी
(नेपाल प्रशासन सेवा, लेखा समूहको लागि)

खण्ड (A) : 30 अङ्क Section (A) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी व्यवस्थापन

- १.१ बजेट अनुमान, स्वीकृति तथा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) र प्रादेशिक मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) र निकास सम्बन्धी जानकारी
- १.२ खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन
- १.३ सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Public Sector Accounting Standard)
- १.४ खाता सुची (Charts of account), एकल कोष खाता (TSA), कम्प्युटराइज्ड सरकारी लेखा प्रणाली (CGAS) र निकास प्रणाली
- १.५ दोहोरो लेखा प्रणाली, नगद र प्रोदभावी आधारित लेखाप्रणाली
- १.६ लेखा फारम: गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताव, बजेट सिट, खर्चको फाटँवारी, पेशकी बाँकीको विवरण, बैंक हिसाव विवरण, आर्थिक विवरण सम्बन्धी जानकारी
- १.७ लेखा प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार एवं आर्थिक अनुशासनमा लेखा प्रमुखको भूमिका

खण्ड (B) : 30 अङ्क Section (B) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी

- २.१ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनको उद्देश्य र सिद्धान्त
- २.२ खरिद कार्यको जिम्मेवारी र खरिद विधि
- २.३ खरिद सम्झौता कार्यान्वयन
- २.४ खरिद व्यवस्थापनमा आचरण सम्बन्धी व्यवस्था
- २.५ खरिद कार्यको अनुगमन
- २.६ सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- २.७ सार्वजनिक खरिद अनुगमन प्रणाली

३. जिन्सी व्यवस्थापन

- ३.१ सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा, लागत र संरक्षण
- ३.२ जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन
- ३.३ बरबुझारथ व्यवस्था
- ३.४ लिलाम, मिन्हा र मर्मत संभार
- ३.५ बैदेशिक सहायतामा प्राप्त सामानको अभिलेख
- ३.६ सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS)

४. राजस्व र धरौटी श्रेस्ता सम्बन्धी जानकारी

- ४.१ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको संचित कोष र यसको संचालन
- ४.२ राजस्व दाखिला र राजस्व लेखा
- ४.३ राजस्वको केन्द्रीय हिसाव
- ४.४ राजस्व व्यवस्थापन प्रणाली (RMIS)
- ४.५ धरौटी आम्दानी र लेखाङ्कन कार्यविधि
- ४.६ धरौटी सम्बन्धी व्यक्तिगत र गोश्वरा खाता
- ४.७ धरौटी सदस्याहा सम्बन्धी व्यवस्था

खण्ड (C) : ४० अङ्क Section (C) : 40 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

५. लेखा परीक्षण प्रणाली

- ५.१ लेखा परीक्षणको परिचय, उद्देश्य एवं आधारभूत सिद्धान्त
- ५.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक लेखा परीक्षण
- ५.३ लेखा परीक्षण सम्बन्धमा महालेखा परीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार
- ५.४ नियमितता, बित्तिय र कार्यमूलक लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
- ५.५ लेखापरीक्षणका नविन अवधारणा: सूचना प्रविधि, वातावरणीय, विधि विज्ञान र सामयिक लेखापरीक्षण
- ५.६ जोखिममा आधारित लेखा परीक्षण र यसको कार्यान्वयन
- ५.७ सरकारी लेखापरीक्षण मान (Public Sector Auditing Standard)
- ५.८ बेरुजु, बेरुजु फल्लुयौट र सम्परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ५.९ संघ प्रदेश र स्थानीय तहको लेखापरीक्षण व्यवस्था
- ५.१० लेखापरीक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्था: ASOSAI / INTOSAI

६. लेखा तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

६.१ नेपालको संविधान:

६.१.१ संघीय आर्थिक कार्य प्रणाली, प्रादेशिक आर्थिक कार्य प्रणाली र स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली

६.१.२ संघ प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक अधिकार

६.२ लेखापरीक्षण ऐन, २०७५

६.३ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

६.४ अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

५.५ आय कर ऐन, २०५८

६.६ मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२

६.७ स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

द्रष्टव्य: उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

कानून सहायक, पाँचौ तह (स्थानीय तह) का पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III): सेवा समूह सम्बन्धी

(नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको लागि)

खण्ड (क) : 30 अङ्क Section (A) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. कानून सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- १.१ नेपालको न्यायिक विकासको सामान्य जानकारी
- १.२ सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
- १.३ न्यायिक, अर्धन्यायिक र प्रशासकीय निकायको परिचय र भिन्नता
- १.४ ऐन, नियम, विनियम र गठन आदेशको परिचय
- १.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह विचको कानूनी अन्तरसम्बन्ध
- १.६ मेलमिलाप सम्बन्धी सैद्धान्तिक अवधारणा
- १.७ निःशुल्क कानूनी सहायता सम्बन्धी अवधारणा
- १.८ कानून तर्जुमा सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ढाँचा र संरचना)
- १.९ कानूनी रायको परिचय, कानूनी राय लिँदा दिँदा विचार गर्नु पर्ने कुराहरु
- १.१० रिटको परिचय र प्रकारहरु
- १.११ राजपत्रको परिचय

खण्ड (ख) : 40 अङ्क Section (B) : 40 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. न्याय प्रशासन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- २.१ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तको परिचय
- २.२ अदालतका तह र संरचना
- २.३ संवैधानिक इजलासको परिचय र अधिकारक्षेत्र
- २.४ अदालतको क्षेत्राधिकार (जिल्ला अदालत, उच्च अदालत र सर्वोच्च अदालत)
- २.५ फिरादपत्र, प्रतिउत्तरपत्र, लिखित जवाफ, प्रतिदावी तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने विषय र बयानमा खुलाउनु पर्ने कुरा
- २.६ हदम्याद, म्याद र तारिखको परिचय
- २.७ लिखतमा पुर्याउनु पर्ने रीत, दर्ता र दरपीठ

- २.८ वारिसनामा र सकारनामाको परिचय
 २.९ प्रमाणको परिचय (मौखिक प्रमाण, लिखत प्रमाण र दशी प्रमाण)
 २.१० फैसलाको परिचय, ढाँचा र फैसलामा उल्लेख गर्नु पर्ने कुराहरु,
 २.११ न्यायिक समितिको निर्णय लेखन सीप
 २.१२ इजलासको मर्यादा र अनुशासन
 २.१३ न्याय सम्पादनमा सूचना प्रविधिको प्रयोग

खण्ड (ग) : ३० अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. स्थानीय तहको कानून निर्माण र न्यायीक अधिकार

- ३.१ स्थानीय तहको कार्यकारिणी (बैठक सञ्चालन र निर्णय लेखन) र व्यवस्थापन विधि (कानून निर्माण प्रक्रिया)
 ३.२ न्यायिक समितिको विवाद निरूपण गर्ने अधिकार
 ३.३ न्यायिक समितिको मेलमिलाप गर्ने अधिकार
 ३.४ मेलमिलाप गर्दा गराउँदा विचार गर्नुपर्ने कुराहरु
 ३.५ न्यायिक समितिको निर्णय कार्यान्वयन
 ३.६ रिटमा स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था
 ३.७ देवानी संहिता र देवानी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरु
 ३.८ अपराध संहिता, फौजदारी कार्यविधि संहिता र फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐनका प्रमुख विशेषताहरु
 ३.९ अपराध पीडितको परिचय, बर्गीकरण, पीडितको अधिकार र पीडितको राहत
 ३.१० जेष्ठ नागरिक, असहाय, महिला तथा बालबालिकाको संरक्षण

द्रष्टव्य: उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —